

- Ediția a III-a, 2009 -

POLITICI SOCIALE ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ

Editura EUROLOBBY
București 2009

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Program SAS 2009	7
Dr. Adina Edelmayr și drd. Gabriel Vasile Oltean (BCR Asigurări) - Dimensiuni și direcții de cercetare a dezvoltării durabile	9
Dr. Călin Georgescu – Modelul de dezvoltare a României. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă	21
Carlos R. S. Milani - La relation entre sciences sociales et décisions politiques	30
Bianca Nedelcu și Geta Manea (ARAS Brașov) - Efecte perverse ale politicilor sociale aplicate în România cu privire la persoanele infectate cu HIV/SIDA	46
Asist. univ. dr. Laura Nistor (Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca) - Dispoziții în legătură cu prevenirea poluării. O analiză comparativă România – Europa pe baza datelor din chestionarele EVS	67
Conf. univ. dr. Cristian Pantelimon (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea Spiru Haret) – Filosofia profesiilor între tradiție și dezvoltare durabilă	97
Prof. univ. dr. DHC Ion Petrescu (Universitatea Spiru Haret, Centrul Brașov) – Reputația ca dimensiune valorică a managementului dezvoltării durabile.....	108
Lect. univ. Marcel N. Popescu (Universitatea Ecologică București) – Sectorul public între consolidare și disoluție	125

Prof. univ. dr. Ovidiu Predescu (Uniunea Juriștilor din România)
Dreptul la un mediu sănătos149

Dr. Mihai Octavian Sachelarie (Biblioteca Județeană Argeș)
Cartea electronică - Provocare a dezvoltării durabile 155

Edith și Marian Sima (Eurolobby SRL, București) – Responsabilitate
socială corporativă și dezvoltare durabilă 163

Asist. cercet. Gabriel Ungureanu (Institutul de Filosofie și
Psihologie « Constantin Rădulescu Motru », Academia Română
– Politici sociale pentru vârsta a III-a174

Cercet. șt. pr. I Bogdan Voicu (Institutul de Cercetare a Calității
Vieții, Academia Română) – Capitalul social ca premisă a
dezvoltării durabile183

ȘCOALA ACADEMICĂ DE SOCIOLOGIE
Tema: „POLITICI SOCIALE ȘI DEZVOLTARE DURABILĂ”
 11-16 octombrie 2008, Bran, Hotel Belvedere

PROGRAMUL ȘCOLII:

DUMINICĂ, 11 OCTOMBRIE

- 13.00-16.00 : Sosirea și primirea participanților
- 16.00-17.00 : Deschiderea oficială a Școlii. Prezentarea participanților și a programului
- 17.00-18.00 : Mesaje de salut din partea organizatorilor și a invitaților
- 18.00-18.30 : Propuneri constructive pentru reușita SAS 2009 și a edițiilor viitoare
- 18.30-19.30 : Cina

LUNI, 12 OCTOMBRIE

- 8.00-9.00 : Micul dejun
- 9.00-10.30 : Prof. univ. dr. Ilie Bădescu – Cuvânt de deschidere
- 10.30-12.00 : Dr. Călin Georgescu – Modelul de dezvoltare a României. Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă
- 12.00-13.30 : Dr. Bogdan Voicu - Capitalul social ca premisă a dezvoltării durabile
- 13.30-14.30 : Masa de prânz
- 14.30-16.00 : Conf. univ. dr. Cristian Pantelimon – Filosofia profesiilor între tradiție și dezvoltare durabilă
- 16.00-17.30 : Prof. Predescu Ovidiu – Dreptul la un mediu sănătos
- 17.30-18.30 : Vasile Ene – Politici sociale aplicabile în sistemul de sănătate publică din România
- 18.30-19.30 : Cina
- 19.30-22.00 : Timp la dispoziția participanților (pentru lectură, documentare, plimbare etc.)

MARȚI, 13 OCTOMBRIE

- 8.00-9.00 : Micul dejun
- 9.00-10.30 : Prof. univ.dr. Marian Preda - Indicatori sociodemografici ai dezvoltării durabile
- 10.30-12.00 : Edith și Marian Sima – Responsabilitate socială corporativă și dezvoltare durabilă

- 12.00-13.30 : Dr. Laura Nistor - Dispoziții în legătură cu prevenirea poluării. O analiză comparativă România – Europa pe baza datelor din chestionarele EVS
- 13.30-14.30 : Masa de prânz
- 14.30-18.30 : Timp la dispoziția participanților (pentru lectură, documentare, plimbare, odihnă etc.)
- 18.30-19.30 : Cina
- 19.30-20.45 : Dr. Mihai Octavian Sachelarie (Biblioteca Județeană Argeș) – Biblioteca - vector al dezvoltării durabile
- 20.45-22.00 : Gabriel Ungureanu – Politici sociale pentru vârsta a III-a

MIERCURI, 14 OCTOMBRIE

- 8.00-9.00 : Micul dejun
- 9.00-10.30 : Prof. univ. dr. DHC Ion Petrescu – Reputația ca dimensiune valorică a managementului dezvoltării durabile
- 10.30-12.00 : Dr. Adina Edelmayr și drd. Gabriel Vasile Oltean - Dimensiuni și direcții de cercetare a dezvoltării durabile
- 12.00-13.30 : Lect. univ. Marcel N. Popescu– Sectorul public între consolidare și disoluție
- 13.30-14.30 : Masa de prânz
- 14.30-18.30 : Timp la dispoziția participanților (pentru lectură, documentare, plimbare, odihnă etc.)
- 18.30-19.30 : Cina
- 19.30-20.45 : Bianca Nedelcu și Geta Manea - Efecte perverse ale politicilor sociale aplicate în România cu privire la persoanele infectate cu HIV/SIDA
- 20.45-22.00 : Prof. Emilian M. Dobrescu - Consecințele schimbărilor climatice reflectate asupra dezvoltării durabile

JOI, 15 OCTOMBRIE

- 8.00-9.00 : Micul dejun
- 9.00-18.30 : Vizită în com. Drăguș, jud. Brașov, „Pe urmele lui Dimitrie Gusti, după 8 decenii”
- 18.30-19.30 : Cina
- 19.30-22.00 : Atelier: „Căile dezvoltării durabile în mediul rural”

VINERI 16 OCTOMBRIE

- 8.00- 9.00 : Mic dejun
- 9.00-12.00 : Închiderea lucrărilor SAS 2009. Concluzii. Conferință de presă. Lansarea SAS 2010
- 12.00-13.00 : Masa de prânz.

DIMENSIUNI ȘI DIRECȚII DE CERCETARE A DEZVOLTĂRII DURABILE

dr. ec. Adina Edelmaier³

drd. ec. Gabriel Vasile Oltean⁴

Conceptul dezvoltării durabile a fost utilizat prima dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare în anul 1987, unde s-au propus soluții la nivel mondial pentru problemele globale cu care se confruntă omenirea. Acest concept a fost acceptat și sprijinit pe plan mondial de către Conferința de la Rio de Janeiro din 1992. La Summit-ul Mondial pentru Dezvoltare Durabilă de la Johannesburg, din anul 2002, cu ocazia evaluării rezultatelor din ultimul deceniu, s-a dat un sens mai adânc și mai cuprinzător problemelor dezvoltării durabile.

Din punct de vedere teoretic, conceptul dezvoltării durabile a avut o evoluție ascendentă, însă operaționalizarea lui, aplicarea modelului dezvoltării durabile s-a desfășurat relativ lent în țările dezvoltate, iar în țările în curs de dezvoltare, din motive financiare, a fost ignorată. Dovadă că țările candidate devenite membre UE au acceptat închiderea centralelor electro-nucleare care datează din anii '50 și au primit despăgubiri pentru a atenua pierderile din economie, dar aceste centrale continuă să producă energie electro-nucleară.

În ultimul deceniu, s-a depus o muncă de cercetare susținută pentru a găsi soluțiile necesare implementării dezvoltării durabile. Direcțiile de cercetare au cuprins următoarele domenii: economic, ecologic, social, politic etc. Numai că, economiștii, sociologii și politicienii abordează teoretic tema dezvoltării durabile, fiecare din punctul lui de vedere, fără a se pune de acord asupra aceluiași probleme cu care se confruntă dezvoltarea durabilă, deși sunt conștienți că trebuie elaborată o viziune de ansamblu pentru ca acest concept să devină operațional.

Economiștii au studiat impactul dezvoltării asupra mediului natural prin analiza cost-beneficiu, recunoscând că mecanismele economiei de piață nu reflectă nici la nivel teoretic diferența dintre

³ CFO la BCR Asigurări

⁴ director al Direcției Vânzări la BCR Asigurări

sistemul economic și ecosistemul planetar. Economiiștii au conștientizat faptul că, aproape întreaga economie este așezată împotriva propriilor sisteme naturale de susținere. Sociologii au abordat tema dezvoltării durabile ținând seama mai mult de inegalitățile sociale dintre oameni. Ecologiiștii susțin păstrarea și stabilitatea ecosistemului planetar, deși există păreri diferite în multe probleme legate de dezvoltarea durabilă. Politicienii încearcă să recruteze experți din toate domeniile pentru a ajunge la un consens, la nivel mondial în adoptarea deciziilor.

În timpurile moderne conducerea societății aparține domeniului economic, astfel că, abordarea economică a dezvoltării durabile este prioritară, deși nu trebuie neglijat nici aspectul teoretic și nici metodologic al conceptului dezvoltarea durabilă. Problemele cheie nerezolvate privesc patru direcții⁵: evaluarea; luarea deciziilor în condiții de incertitudine; proiectarea politică și instituțională; sustenabilitatea socială. Evaluarea trebuie să se facă în funcție de cunoașterea costului generat de pagubele provocate mediului. La fel beneficiile directe și indirecte pot fi approximate. Ecologiiștii consideră că mai greu de evaluat este diversitatea biologică a ecosistemului natural. Preocuparea teoretică pentru evaluarea pierderilor suferite de mediu există, s-au găsit și tehnici de evaluare cum ar fi: „evaluarea condițională, estimarea costului de înlocuire sau utilizarea piețelor surrogat”⁶. Până în prezent aceste tehnici de evaluare au fost utilizate la nivel de proiect și de sector, dar trebuie extinse la nivel național și internațional. Conturile naționale convenționale sunt utile evaluării macroeconomice, dar nu pot măsura deprecierea resurselor naturale datorate activităților umane.

Pentru a soluționa aceste deficiențe de evaluare Banca Mondială a colaborat cu Oficiul de Statistică ONU și cu alte instituții, punând la punct un sistem de conturi economice naționale – Sistem Integrat de Conturi Economice și de Mediu – care să includă aspecte referitoare la mediul natural⁷. Pentru a evalua impactul de termen asupra mediului, economiiștii au aplicat rata de actualizare a costurilor și beneficiilor viitoare. Pentru a fi în concordanță cu

⁵ Anca Dachin (coord.), „Evaluări ale dezvoltării durabile în România”, București, Editura ASE, 2003, p. 12

⁶ Anca Dachin (coord), Op. cit., p. 12

⁷ Anca Dachin (coord), op. Cit.

realitatea, aceștia actualizează viitorul la costul de oportunitate al capitalului. Cum pe termen lung, baza resurselor naturale se deteriorează, metoda actualizării este controversată de unii economiști, considerând că ar fi valabilă numai pe termen scurt și mediu.

În literatura de specialitate s-a arătat că trebuie găsite metode de suplimentare a analizei cost-beneficiu, cum ar fi impunerea condiției de sustenabilitate. Orice activitate economică trebuie să asigure în primul rând maximizarea bunăstării tuturor și să asigure în același timp bunăstarea următorilor locuitori ai planetei. O problemă prioritară și actuală aflată în studiu este dispariția unor specii de plante și animale de pe glob, proces ireversibil. Specialiștii au apreciat că unele specii aflate pe cale de dispariție au importanță științifică, deoarece reprezintă un material genetic unic, iar altele aflate în aceeași situație nu prezintă importanță și de aceea nu se depun eforturi pentru a fi salvate și nu sunt considerate priorități.

Cu privire la stabilirea priorităților, Universitatea Harvard a pus la punct o schemă pentru clarificarea priorităților. Această schemă a fost preluată de Agenția de Protecție a Mediului a SUA. Metoda constă în introducerea unui set de indicatori noi bazat pe impactul deteriorării mediului asupra sănătății umane, activelor productive și funcțiilor ecologice. În acest context, dezvoltarea durabilă a fost înlocuită cu un nou concept mai apropiat de realitatea practică și anume conceptul de dezvoltare sustenabilă. Dezvoltarea sustenabilă impune două categorii de politici:

- prima politică promovează creșterea economică și gestionarea mediului prin eliminarea subvențiilor la utilizarea resurselor, clarificarea dreptului de proprietate și educația publicului cu privire la pericolele la care trebuie să facă față;
- a doua politică se referă la stoparea comportamentului de producere a pagubelor mediului natural prin reglementări și stimulente.

Ambele politici sunt controversate, dar s-a apreciat că acele politici care promovează obligații pentru cei care poluează (poluatorul plătește) sunt mai eficiente decât restricțiile cantitative la bunuri și servicii, pentru că acestea se răsfrâng asupra bunăstării oamenilor.